

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS INOVACIJŲ AGENTŪROS

INFORMACINIŲ IR RYŠIŲ TECHNOLOGIJŲ DARBO GRUPĖS 2024 M. BALANDŽIO 29 D. SUSITIKIMO PROTOKOLAS

2024 m. balandžio 29 d. Nr. 5
Vilnius

Susitikimas vyko 2024 m. balandžio 29 d. 14.30 – 16.15 val. hibridiniu būdu: gyvai Inovacijų agentūroje (J. Balčikonio g. 3, LT-08247, Vilnius) ir Teams platformoje. Susitikime buvo darytas garso įrašas. Tai buvo 5-asis IRT darbo grupės susitikimas.

Dalyvavo:

1. Romanas Zontovičius, Inovacijų agentūros Proveržio departamento ICT Lab srities vadovas (darbo grupės vadovas);
2. Simonas Černiauskas, Infobalt asociacijos direktorius;
3. Linas Petkevičius, Dirbtinio intelekto asociacijos prezidentas;
4. Andrius Bartminas, Privačios blokų grandinių laboratorijos „SUPER HOW?“ vadovas ir Blockchain kompetencijų centro "Blockchain Lithuania" atstovas;
5. Asta Kazlauskienė, Transporto inovacijų asociacijos strateginių partnerysčių ir komunikacijos vadovė (nuotoliu);
6. Audrius Jasėnas, Intechcentras direktorius;
7. Antanas Čenys, Vilniaus Gedimino technikos universiteto profesorius;
8. Tomas Krilavičius, Vytauto Didžiojo universiteto Informatikos fakulteto dekanas;
9. Leonas Balaševičius, Kauno technologijos universiteto Mokslo departamento direktorius (nuotoliu);
10. Egidija Veršinskienė, Lietuvos kibernetinių nusikaltimų kompetencijų ir tyrimų centro (L3CE) direktorė;
11. Gytis Puišė, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Inovacijų politikos skyriaus vyr. specialistas;
12. Remigijus Paulavičius, Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos fakulteto mokslo prodekanas, Duomenų mokslo ir skaitmeninių technologijų instituto Blokų grandinių ir kvantinių technologijų mokslo grupės vadovas (nuotoliu);
13. Martynas Survilas, Inovacijų agentūros Proveržio departamento ICT Lab skyriaus vadovas.

Kiti dalyviai (nepriklausantys darbo grupei):

1. Inga Lukošūnaitė, Inovacijų agentūros Mokslo ir inovacijų skyriaus vadovė
2. Aurelija Bakutienė, Inovacijų agentūros ICT Lab skyriaus koordinatorė;
3. Paulius Kamaitis, Inovacijų agentūros BioTech Lab srities vadovas;

4. *Lina Rušinė*, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo ir mokslo bendradarbiavimo skyriaus patarėja;
5. *Darius Didžgalvis*, Infobalt asociacijos valdybos narys.

DARBORVARKĖ:

1. Sumanios specializacijos stebėsenos ataskaitos pristatymas
2. Priemonių InoPažanga ir InoBranda rezultatų pristatymas
3. Dirbtinio intelekto smėliadėžės pristatymas
4. Kiti klausimai

1. Sumanios specializacijos stebėsenos ataskaitos pristatymas

Paulius Kamaitis ir Lina Rušinė pristatė Sumanios specializacijos stebėsenos ataskaitą.

Inovacijų agentūros analitikai kasmet parengia sumaniosios specializacijos stebėsenos ataskaitą, apimančią makroekonominę analizę, sumaniosios specializacijos tikslų ir uždavinių analizę bei prioritetų pajėgumo ir pažangos analizę. Stebėjimo rezultatai leidžia tiksliau nukreipti finansavimą į sritis, turinčias didžiausią potencialą ir užtikrinančias galimybes verslui ir mokslui augti bei investuoti į inovacijas.

Įrodymais grįsta inovacijų politika bei jos poveikio matavimas yra pamatiniai principai, kuriais sumaniosios specializacijos stebėseną yra vykdoma kiekvienais metais. Sumaniosios specializacijos stebėseną padeda sistemingai kaupti ir analizuoti informaciją apie Sumaniosios specializacijos prioritetų dinamiką bei analizuoti ir visoms suinteresuotoms šalims teikti aktualią informaciją apie finansavimo priemonių įgyvendinimo eigą.

Pasak Inovacijų agentūros analitiko Pauliaus Kamaičio, sumaniosios specializacijos prioritetinių sričių stebėseną leidžia efektyviau naudoti investicijas. „Turėdami naujausius duomenis galime efektyviai identifikuoti potencialias investicijų kryptis ir užtikrinti geriausią rezultatą. Tokiu būdu investicijų rizika mažėja, tačiau auga jų poveikis prioritetinėms sritims“.

Stebint rezultatus atsiranda ir daugiau galimybių verslui dalyvauti įvairiuose inovacijų ir plėtros projektuose. Tai ženkliai skatina verslo augimą bei konkurencingumą.

Nuoroda į ataskaitą > <https://inovacijuagentura.lt/news/2023/12/sumaniosios-specializacijos-ataskaita-didesniam-finansavimo-efektyvumui-ir-verslo-augimui.html?lang=lt>

Darbo grupės nariai pritarė ataskaitos išvadoms.

2. Priemonių InoPažanga ir InoBranda rezultatų pristatymas

Inga Lukošūnaitė pristatė priemonių „InoPažanga“ ir „InoBranda“ rezultatus.

InoStartas

47 teigiamai įvertinti projektai (18 IRT – 12 DI)
 Prašomo finansavimo vidurkis 160,000 Eur.
 Planuojamas naujas kvietimas metų gale 2 mln. Eur.
 Dabar skirta 7,5 mln. Eur

InoPažanga

77 teigiamai įvertinti projektai (31 IRT – 22 DI)
 Prašomo finansavimo vidurkis 700,000 Eur
 Skirta 55,7 mln.

InoBranda

56 teigiamai įvertinti projektai (21 IRT – 13 DI)
 Prašomo finansavimo vidurkis 1 mln. Eur.
 Iš viso: 121,14 mln. EUR.
 180 projektų. Iš jų 70 IRT srities, 47 dirbtinio intelekto srities. 39% visų įvertintų projektų yra IRT srityje.

Tomas Krilavičius išsakė savo pastebėjimus dėl paraiškų vertinimo proceso:

1. Dėl kvalifikavimo, kad projekte yra vykdomi moksliniai tyrimai. Tai, kad yra parašytas mokslinis straipsnis rodo, kad yra pasiektas TPL 3-4. Pats mokslinio straipsnio buvimo faktas nereiškia, kad visos problemos jau yra išspręstos ir tyrimų daugiau daryti nereikia ir, kad jau egzistuoja sprendimas.
2. Vienas paraiškų vertintojas yra apsigynęs daktaro disertaciją 1990-aisiais ir dirba įmonėje (neatlieka mokslinių tyrimų). Ar tokiu atveju toks ekspertas yra kompetentingas vertinti paraiškas ir įvertinti ar projekte yra vykdomi moksliniai tyrimai?
3. Tarpdiscipliniškumas. Kai projektas persidengia su kitomis sritimis: medicina, edukacija, psichologija. Vien tik IT specialistas negali vertinti medicinos projekto. Turėtų būti bent du ekspertai: IT ir medicinos.

Pastebėjimai perduoti už projektų vertinimą atsakingiems asmenims.

Pristatyme buvo paminėta, kad projektuose planuojama įdarbinti iš viso 934 tyrėjų projekto įgyvendinimo metu ir 3 metai po projekto. Antanas Čenys pastebėjo, kad tiek tyrėjų Lietuvoje nėra. Sutarta, kad akademiniame srityje ir versle terminas „tyrėjas“ yra naudojamas nevienodai. Pastebėjimai perduoti už projektų vertinimą atsakingiems asmenims.

Darbo grupės nariai diskutavo apie sisteminę verslo ir mokslo bendradarbiavimo problemas, „lengvų pinigų“ trūkumą Lietuvoje, JAV universitetų ir verslų bendradarbiavimo gerąją praktiką. Universitetas turi kurti atžalines įmones, o praktikoje studentas dažnai išeina dirbti į įmonę. Lietuvoje verslas itin retai renkasi universitetą, kaip verslo partnerį (investuotoją), dėl

pridėtinės vertės pasidalinimo mechanizmo nebuvimo. Šios problemos ekosistemai yra gerai žinomos.

Leonas Balaševičius: „Pagrindė atžalinės įmonės gimsta iš mokslinių tyrimų, kurie finansuoti ES ir kitais viešais pinigais. Verslo investicijos į MTEP nėra didelės. Universitetai ruošia specialistus, kurie eina dirbti į verslą, kas užtikrina mūsų ekosistemos tęstinumą.“

Darius Didžiagalvis paklausė „Kas įvyksta, kai projekte įmonei nepavyksta įgyvendinti užsibrėžtų pelningumo tikslų?“

Inga Lukošūnaitė: „Apie 10 proc. visų įmonių nepasiekia užsibrėžtų rodiklių. Jiems už tai yra numatytos baudos (t.y. finansinės korekcijos). Problema yra svarstyta su EIMIN, apie ją yra žinoma. Įvedus griežtesnes sankcijas įmonės nedalyvautų MTEP kvietimuose dėl per didelės rizikos.“

Egidija Veršinskienė: „Daug dirbame su kibernetinio saugumo ir gynybos sektoriais. Yra didelis atitrūkimas nuo tų kurie generuoja poreikį ir tų, kurie kuria sprendimus. Įmonė negali kurti sprendimo jeigu nežino, kokio sprendimo reikia. Sektoriai yra uždari ir nesidalina vieni su kitais informacija dėl savo prigimtys. Saugumo sektoriuje Lietuvai yra lengviau kalbėti su užsienio partneriais nei su vietiniais. Dėl to čia labai svarbus yra universitetų vaidmuo, nes jų aplinkoje galima saugiai eksperimentuoti.“ Prieita bendros išvados, kad dvigubos paskirties produktai gali būti sprendimas mažai Lietuvos rinkai. Lietuvai būtų labai naudingas didesnis įsitraukimas į Europos horizonto programas.

Martynas Survilas pastebėjo, kad NCP ekspertų tinklas jau 2 metai yra LMT žinioje. Inovacijų agentūra bendradarbiauja su LMT.

3. Dirbtinio intelekto smėliadėžės pristatymas

Romanas Zontovičius pristatė Lietuvos dirbtinio intelekto smėliadėžės koncepciją ir paprašė grupės narių išsakyti savo pastebėjimus ir rekomendacijas.

Su grupės nariais buvo aptartos įvairios su projektu susijusios rizikos: dėl infrastruktūros galimybių šalyje ir dėl DI produktus kuriančių įmonių realių poreikių. Kadangi finansavimas šiuo metu dar nėra patvirtintas, tai smėliadėžės koncepcija keisis atsižvelgiant į ekosistemos poreikius bei gaunamą papildomą informaciją dėl dirbtinio intelekto reglamentavimo ir institucinės sąrangos.

Simonas Černiauskas pasiūlė pasidalinti kontaktais dėl HPC infrastruktūros smėliadėžės įmonėms.

Linus Petkevičius pasiūlė padaryti DI asociacijos narių apklausą, kad išsiaiškinti verslo (DI kūrėjų) resursų poreikį. Taip pat įvardino riziką, kad dėl reguliavimo ES kūrėjai gali iškelti savo verslus už ES ribų ir svarbu nevaržyti DI sprendimų labiau nei to reikalauja reglamentas.

Andrius Bartminas pasidalino patirtimi dėl skaičiavimo resursų ir debesijos kreditų, kad jiems teko pasinaudoti Amazon ir Google teikiamais nemokamais sprendimais, kurių vertė iki 150,000 Eur.

4. Kiti klausimai

Martynas Survilas paklausė grupės narių kokie pastebėjimai bei išvalgos pasibaigus priemonės „*Finansinės paskatos startuoliams ir atžalinėms įmonėms kurti dirbtinio intelekto, blokų grandinės technologijų, robotikos procesų automatizavimo produktus ir sprendimus*“ kvietimui.

Pastebėjimas 1: Paraiškų vertinimo kriterijai (vertinimo skalė). Praėjo tik įmonės surinkusios virš 94 balų. Norėtusi, kad praeinamasis balas nebūtų toks aukštas - galima būtų keisti kriterijus/vertinimo skalę.

Pastebėjimas 2: Kai kurių valstybės finansavimą gavusių įmonių lūkesčiai gali būti perdėti. Su tokiu nedideliu biudžetu gali susidurti su rizika neįgyvendinti dalies laimėjusių projektų, nes sprendimams įgyvendinti ir palaikyti jų tęstinumą reikia daug daugiau lėšų. Pastebėta, kad dalyvavimas kvietimuose dažnai yra oportunistiškas iš įmonių pusės.

Pastebėjimas 3: Buvo nesklandumų su paraiškų pateikimu, kuris pasireiškė pertekliniu darbu įmonėms (pakartotinis tos pačios informacijos teikimas tik kitame formate), teikiančiomis paraiškas CPVA. Dar daugiau šis pakeitimas dėl paraiškų teikimo atsirado likus mažiau nei 3 savaitėms iki šio kvietimo termino pabaigos. Taip pat informacija dėl teikimo buvo labai paini, nes apraše figūravo, kad galima teikti arba el. Paštu arba per INVESTIS sistemą (kuri pradėjo veikti tik likus mažiau nei 3 savaitėms iki termino pabaigos), bet darbuotojai neleido teikti el. Paštu, nors oficialus dokumentas - aprašas, to nedraudė.

Darbo grupės pastebėjimai bus perduoti EIMIN.